Ministerie van Economische Zaken

Directoraat-generaal Economie en Digitalisering
Directie Digitale Economie

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Economische Zaken

TER BESLISSING
Datum
11 november 2024

Kenmerk
DGED-DE / 89791418

Kopie aan

Bijlage(n)
1

nota

Akkoord gevraagd op Kamerbrief inzake vaststelling van autoriteiten voor de bescherming van de grondrechten onder de EU AI-verordening

Parafenroute

[redacted]

Mede namens/met akkoord van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Aanleiding

Op grond van de verordening artificiële intelligentie (hierna: AI-verordening) moeten lidstaten een lijst vaststellen en openbaar maken van de overheidsinstanties die de nakoming van EU-regelgeving ter bescherming van grondrechten controleren of handhaven.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer te ondertekenen. De lijst met overheidsinstanties zit als bijlage bij de brief en wordt daarmee openbaar gemaakt. De lijst wordt ook gedeeld met de Europese Commissie en andere lidstaten, zoals de AI-verordening vereist.

Kernpunten

Op 1 augustus 2024 is de AI-verordening in werking getreden, die er voor moet zorgen dat AI-systemen veilig en betrouwbaar worden ontwikkeld en toegepast in de EU.

Artikel 77, tweede lid, van de AI-verordening verplicht lidstaten om uiterlijk op 2 november 2024 een lijst vast te stellen van bestaande autoriteiten die de nakoming van EU-regelgeving ter bescherming van grondrechten controleren of handhaven. Daarbij gaat het onder meer om het recht op gelijke behandeling, non-discriminatie en gegevensbescherming. Deze deadline is niet gehaald omdat het langer heeft geduurd dan verwacht om te bepalen wie op basis van Unierecht als een dergelijke autoriteit moet worden beschouwd. Na contact met de Europese Commissie is enkele weken uitstel gegeven.

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Digitale Economie

Kenmerk
DGED-DE / 89791418

De AI-verordening bevat geen lijst van de EU-regelgeving ter bescherming van grondrechten die hier aan de orde is. Ten behoeve van het opstellen van de lijst is daarom een inventarisatie gemaakt van welke overheidsinstanties in elk geval aangewezen moeten worden. Deze inventarisatie is uitgevoerd door de ministeries van BZK en JenV, die verantwoordelijk zijn voor de betreffende EU-regelgeving op het gebied van grondrechten, in overleg met de betrokken instanties. De lijst zelf is met de andere ministeries afgestemd.

De lijst bevat de volgende overheidsinstanties:

1) het College voor de Rechten van de Mens (CRM) in zijn hoedanigheid als nationaal instituut voor de rechten van de mens en als gelijke behandelingsorgaan;
2) de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) in haar hoedanigheid als toezichthoudende autoriteit op het Europese gegevensbeschermingsrecht;
3) de procureur-generaal bij de Hoge Raad (PGHR), de voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State (ABRvS), het gerechtsbestuur van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) en het gerechtsbestuur van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb), in hun hoedanigheid als verantwoordelijke voor het toezicht op de nakoming van het Europese gegevensbeschermingsrecht door rechterlijke autoriteiten in het kader van hun gerechtelijke taken. Deze taak hebben zij vanwege de onafhankelijkheid van de rechtspraak.

Er wordt nog onderzocht of ook andere instanties in aanmerking komen om op de lijst geplaatst te worden. De lijst zal, indien dat het geval is, worden aangevuld.

Deze instanties kunnen bij de uitvoering van hun taken te maken krijgen met gebruik van AI-systemen die gevolgen hebben voor grondrechten. Zij hebben daarom op grond van de AI-verordening een aantal bevoegdheden met betrekking tot bepaalde hoog risico AI-systemen, zoals het kunnen opvragen van documentatie en samenwerking met de toezichthoudende autoriteiten voor die systemen op grond van de AI-verordening. Deze bevoegdheden worden pas relevant vanaf 2 augustus 2026, het moment waarop de bepalingen uit de AI-verordening voor deze hoog risico AI-systemen van kracht worden. Bij het opstellen van de benodigde uitvoeringswetgeving zal in beeld worden gebracht hoe deze bevoegdheden en samenwerking in de praktijk vorm zullen krijgen en of hier uitvoeringsbepalingen in nationaal recht voor nodig zijn.

U bent als coördinerend minister op de implementatie van de AI-verordening eerste ondertekenaar van de brief aan de Kamer. De staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris voor Rechtsbescherming zijn medeondertekenaar van deze brief, vanwege hun verantwoordelijkheid voor het opstellen van de lijst. Eventuele vragen over de lijst geleiden we daarom door naar hen.